

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

керівника Березнегуватської

гімназії №2

від 01.09.22 № 48

_____ Галина ТАЦЬКА

Освітня програма Березнегуватської гімназії №2

**для першого (адаптивного) циклу 5-6 класи за
Державним стандартом базової середньої освіти
в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»**

На 2022-2023 н.р. 5 клас

На 2023-2024 н.р. 6 клас

Загальні положення

Освітня програма Березнегуватської гімназії №2 базової середньої ланки освіти для 5-6 класів (адаптаційний цикл) розроблена відповідно до ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі [Державного стандарту базової середньої освіти](#) (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 та Типової освітньої програми для 5-6 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом [МОН № 235 від 19.02.2021 року](#) та вводиться поетапно:

2022-2023 навчальний рік - 5 клас ;

2023-2024 навчальний рік - 6 клас.

Освітня програма закладу окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи в освітній діяльності закладу на адаптаційному циклі базової середньої освіти.

Освітня програма для першого (адаптивного) циклу 5-6 класів

Березнегуватської гімназії №2 визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах), його розподіл між освітніми галузями у 2023-2024 навчальному році.

Освітня програма включає:

- навчальний план;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Мета і завдання освітньої програми ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти, що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого

вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній людині для успішної життєдіяльності.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної і кадрової автономії закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Освітня програма для першого (адаптивного) циклу 5-6 класів та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів на адаптаційному циклі розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами і складає **2275 год (або 2135 год. якщо без варіативної складової)**, що відповідає загальному обсягу навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою, визначеному у Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів:

для 5-го класу – **1085 (1015 – якщо без варіативної складової)** годин/навчальний рік;

для 6-го класу – **1190 (1120 – якщо без варіативної складової)** годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів з українською мовою навчання

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*
Мовно-літературна**	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175

Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура ***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів в освітніх галузях, вибірково їх освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		

Загально річна кількість навчальн их годин, що фінансую ться з бюджету (без урахуван ня поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустим е навантаж ення учнів*** *	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Навчальний план закладу розроблено згідно додатка 3 до Типової освітньої програми для 5-6 класів і є складовою освітньої програми (додаток 1). У навчальному плані відображено перелік обраних закладом обов'язкових для вивчення навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, розподіл годин на їх вивчення.

Також у навчальному плані конкретизовано використання варіативного освітнього компоненту з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів: додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

У навчальному плані, який схвалюється педагогічною радою і **затверджується керівником щорічно**, відображається фактичний тижневий обсяг навчального навантаження. Навчальне навантаження в навчальному плані орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим

навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі учнями 5-6 класів на адаптаційному циклі навчання базової середньої освіти.

На вивчення інтегрованого курсу **«Пізнаємо природу»** виділено рекомендовану кількість годин (2 год), на інтегрований курс **«Здоров'я, безпека та добробут»** - мінімальну кількість (1 год), інтегрований курс **«Мистецтво»** реалізується через 2 предмети: **музичне та образотворче мистецтво** по 1 годині на кожен предмет.

Збільшено години на предмет **«Зарубіжна література»** -0,5 години за рахунок внутрішнього перерозподілу годин галузі, до 2 годин. Зменшено кількість годин на 0,5 на предмет **«Англійська мова»** за рахунок внутрішнього перерозподілу годин галузі до 3 год. На вивчення предмету **«Інформатика»** виділено мінімальну кількість (1 год).

До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включено предмет **«Культура добросусідства»** -1 година (за рахунок перерозподілу годин з інших освітніх галузей, а саме: 0,5 год з освітньої галузі **«Інформатична»**).

Розподілено додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять, а саме **«Драматургія і театр»** – 2 години .

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначено закладом освіти в межах заданого діапазону **«мінімального»** та **«максимального»** навчального навантаження.

Під час розподілу інваріативного складника навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, **уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались.**

Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- вільне володіння державною мовою;
- математична компетентність;
- компетентність в галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- фінансова грамотність.

Для формування ключових і предметних компетентностей у зміст кожного предмету закладено наскрізні змістові лінії: **«Екологічна безпека та сталий розвиток»**, **«Громадянська відповідальність»**, **«Здоров'я і безпека»**, **«Підприємливість та фінансова грамотність»**.

Призначення наскрізних інтегрованих змістових ліній – формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях або виконання практичних завдань наближених до життя.

Результатом вивчення наскрізних змістових ліній є процес формування ключових компетентностей, які характеризуються доповненням учнівського досвіду з урахуванням їхніх природних нахилів та здібностей, професійних намірів, наявних готових знань з різних предметів.

Змістова лінія **«Екологічна безпека та сталий розвиток»** націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

«Громадянська відповідальність» націлена на формування відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства, а також важливість національної ініціативи; спирається у своїй діяльності на культурні традиції і вектори розвитку держави.

Вивченням питань, що належать до змістової лінії «Здоров'я і безпека» прагнуть сформувати учня як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище.

Змістова лінія «**Підприємливість та фінансова грамотність**» націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Проектно-технологічна компетентність – це здатність учня застосовувати знання, уміння, навички у процесі проектно-технологічної діяльності учнів для виготовлення виробу (або надання послуги) від творчого задуму до його втілення у готовий продукт (послугу) за обраною технологією.

Навчальний процес зорієнтований на кінцевий результат у вигляді очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Перелік модельних навчальних програм

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі. Модельні навчальні програми спрямовані на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти. [З модельними навчальними програмами](#) з освітніх можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України.

У додатку 2 до Освітньої програми розміщено **перелік програм** (модельних навчальних програм та/або навчальних програм), у тому числі навчальні програми курсів за вибором, що використовуються закладом в освітньому процесі. Програми обрані з урахуванням потенціалу педагогічного колективу, ресурсного забезпечення закладу, навчально-методичного супроводу

програм, особливостей та потреб учнів у досягненні обов'язкових результатів навчання.

Навчальні програми (*Ключова різниця між модельною і навчальною програмами у тому, що модельна програма не вказує кількість годин, порядок вивчення тем і інструментарій для вчителя. Тому при розробці учитель враховує і кількість годин, зазначену у навчальному плані, і підручник, за яким працює*), розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджені педагогічною радою.

Сукупність модельних та/або навчальних програм в освітній програмі охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей.

На основі **навчальної програми** з предмета/інтегрованого курсу вчитель складає **календарно-тематичне планування** з урахуванням навчальних можливостей класу: може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту у навчальній програмі.

Календарно-тематичне та поурочне планування складається вчителем у **довільній формі**, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних та поурочних планів-конспектів є **індивідуальною справою вчителя**.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб .

Основною формою здобуття освіти в закладі є інституційна (очна, денна). Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації в регіоні.

Освітні методики, технології, форми, методи і засоби навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, форми здобуття освіти, наявні ресурси.

Досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальній програмі, учитель забезпечує шляхом **використанням активних форм навчання**: мозковий штурм, обговорення, асоціативний кущ, рольова, ділова гра, дискусія, дебати, літературні читання, написання есе, повідомлень, виступів, пізнавальні, навчальні, творчі, дослідницькі проєкти, інтерв'ю, аналіз життєвих ситуацій, уроки-екскурсії, віртуальні подорожі, квести, організація спостережень у природі, мінідослідження, проведення експериментів, виконання практичних робіт і вправ, порівняльний аналіз, моделювання, розв'язання ситуативних, проблемних, аналітичних завдань, робота з різними джерелами інформації (словниками, довідниками, науково-популярною літературою, інтернет-ресурсами, медіа) тощо.

Представлення результатів навчання відбувається різноманітними способами: усні відповіді, письмові роботи, створення електронних чи реальних таблиць, схем, інфографік, плакатів, брошур, апікацій, лепбуків, ментальних (інтелектуальних) карт, презентацій, слайдшоу, відеороликів тощо.

Провідним у навчанні є **компетентнісний підхід**, в основі якого - активна пізнавальна діяльність учнів у колективі, парах, групах, індивідуально чи у співпраці з учителем та іншими особами, у процесі якої школярі набувають досвіду.

Форми і методи роботи повинні сприяти досягненню очікуваних результатів навчання, визначених Державним стандартом з кожної освітньої галузі, плекати українську ідентичність, формувати ціннісні орієнтири, ключові компетентності, наскрізні уміння.

Вивчення шкільних предметів учитель спрямовує не лише на засвоєння системи знань, формування вмінь і навичок, а, передусім, **особистісний розвиток учня, набуття духовно-морального досвіду, важливого для становлення громадянина і входження його в соціум.**

Вчитель виступає учасником та модератором освітнього процесу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись упродовж навчального року у змісті окремих предметів за умови виконання вимог [Державного стандарту](#).

Під час організації освітнього процесу **із використанням технологій дистанційного навчання або за змішаною формою**, педагоги самостійно обирають електронні освітні ресурси, ураховуючи їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі:

- навчальні заняття, консультації з використанням електронних освітніх платформ (Google Classroom, Google meet, Zoom);
- електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН;
- електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу;
- онлайн сервіси та інструменти («Всеукраїнська школа онлайн», тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта», Classtim тощо);
- віртуальні екскурсії;
- використовують електронний розклад занять, електронний класний журнал/щоденник на платформі «Нові знання»

Навчальні заняття можуть проводитись в синхронному або асинхронному режимі. Співвідношення занять, проведених у синхронному та асинхронному режимі – 70% / 30%.

Педагогічні працівники використовують доступні засоби комунікації (телефонний, поштовий зв'язок тощо) для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність

доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання тощо).

За потреби (за заявою батьків) заклад освіти організовує здобуття освіти за **індивідуальною формою (сімейна (домашня) або екстернат)**. Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти може відбуватися протягом навчального року.

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі **індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану** (додається до освітньої програми), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується керівником та підписується батьками.

Для забезпечення реалізації **індивідуальної освітньої траєкторії учнів**, відповідно до пункту 7 розділу I Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314, зі змінами) заклад освіти складає графік консультацій, визначає форми, засоби, періодичність оцінювання результатів навчання, у разі потреби для учня (учениці) розробляється індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план може визначати відмінні від визначених освітньою програмою закладу освіти освітні компоненти, їх послідовність, форму і темп засвоєння учнем.

Під час розроблення індивідуального навчального плану для дітей, які навчаються за кордоном, враховується освітня програма і навчальний план закладу освіти, в якому навчається дитина в країні перебування.

Для осіб з особливими освітніми потребами (якщо такі є) організовується **інклюзивне навчання**, яке передбачає проведення фахівцями закладу корекційно-розвиткових занять (ритміка, соціально-побутове орієнтування,

розвиток мовлення, лікувальна фізкультура, корекція розвитку, орієнтування у просторі, корекція зору та ін. по факту), що проводяться в позаурочний час і не входять в гранично допустиме навантаження (перелік щороку зазначається у додатках до освітньої програми).

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до [Порядку](#), затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128.

Клас ділиться на групи: при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів; при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі; при проведенні уроків з технологій (окремо для хлопців і дівчат) за умови наявності в класі понад 27 учнів, але не менше 8 учнів у групі.

Таблиці поділу класів на групи при вивченні окремих предметів щорічно подаються у додатках до освітньої програми закладу.

ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Оцінка результатів навчання учнів є **конфіденційною інформацією**, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам).

Під час оцінювання навчальних досягнень педагог враховує дотримання учнями **принципів академічної доброчесності**. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Процес оцінювання **повинен сприяти досягнення учнями очікуваних результатів навчання**. Це забезпечується шляхом:

- врахування вчителем результатів оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць під час добору змісту, форм і методів роботи для кожного уроку;
- формування в учнів уміння аналізувати власну роботу (самооцінювання, взаємооцінювання), власні результати навчання, визначати для себе подальші завдання;
- поступового залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання окремих видів навчальної діяльності;
- здійснення зворотного зв'язку з учнями з використанням різноманітних інструментів, що орієнтує їх на успіх, підтримує й надихає на саморозвиток і вдосконалення (учитель самостійно визначає та розробляє способи фіксації зворотного зв'язку);
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання учнів 5-6 класів здійснюється відповідно до [Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 1.04.2022 № 289](#) а також з урахуванням [інструктивно-методичних рекомендацій щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022-2023 навчальному році](#).

Оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів здійснюється за 12-бальною системою, а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради, оцінюванню не підлягають результати навчальної діяльності з предметів, курсів варіативної складової навчального плану.

У зв'язку з адаптацією дітей у 4 класі до бального оцінювання та , враховуючи побажання батьків , у закладі не визначається адаптаційний період для учнів 5-го класу ,впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Поточний контроль здійснюватиметься у формі **бального оцінювання** з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосування технологій навчання. Поточне оцінювання за бальною шкалою почати з вересня I семестру. Таке рішення затверджується відповідним наказом керівника закладу освіти.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів освітніх галузей «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» визначається у балах, що дасть змогу вчителю об'єктивно оцінити тих, хто не має яскраво виражених художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Оцінювання результатів навчання учнів зорієнтоване на ключові компетентності, наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом та навчальною програмою.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених [наказом МОН №289 від 01.04.2022 року](#).

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів,
які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту
базової середньої освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком

III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, що проводяться закладом, є:

- **поточне формувальне (оцінювання для навчання)**
- **підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання.**

Поточне формувальне оцінювання

Вводиться з метою забезпечення наступності між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти початкової та базової середньої освіти.

Учитель формулює об'єктивні і зрозумілі для учнів **навчальні цілі на певний період** (наприклад, урок, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей та об'єктами поточного оцінювання є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою і зафіксовані в Державному стандарті базової загальної освіти та критерії оцінювання.

На початку навчального року учитель **інформує учнів про критерії оцінювання**, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на

кінець навчального семестру та року, поступово залучає учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Відповідно до визначених цілей вчитель своєчасно надає учням чіткий, зрозумілий та доброзичливий **зворотний зв'язок** щодо їхніх навчальних досягнень, не порівнює і не протиставляє учнів одне одному, акцентуючи увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні обговорює з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок вчитель надає систематично в усній, письмовій або електронній формі, залежно від дидактичної мети та виду навчальної діяльності (тести, оціночні листи, чек-листи, опитувальники, спільні дошки, карти знань, схеми, спостереження учнів, форми, таблиці «З–Х–Д» тощо). Це допомагає відстежувати процес засвоєння компонентів змісту освіти та корегувати технології навчання.

Критерії для формувального оцінювання розробляються вчителем самостійно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів. Функції поточного контролю – **навчальна, мотиваційно-стимулююча**.

Тематичне оцінювання

Здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. (Додаток 5)

Систему діагностувальних і контрольних робіт, у тому числі для перевірки рівня сформованості умінь певної групи загальних результатів, визначених у свідоцтві досягнень, учитель планує і розробляє самостійно під час календарно-тематичного планування, керуючись Державним стандартом, освітньою і навчальною програмами та відповідно до кількості годин, передбачених навчальним планом на вивчення предмета/інтегрованого курсу.

(ЗА РІШЕННЯМ ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ) Не здійснюється тематичне оцінювання з предметів, які мають 1 годину на тиждень: «Здоров'я, безпека та

добробут», «Інформатика», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Культура добросусідства» . Семестрова оцінка виставляється на основі поточних.

Під час виставлення тематичного балу результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Під час **підсумкового** (тематичного семестрового, річного) оцінювання встановлюється відповідність здобутих учнями результатів навчання загальним критеріям оцінювання.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог навчальних програм із застосуванням таких основних форм та засобів:

- **усної** (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- **письмової**, у т.ч. графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- **цифрової** (зокрема шляхом тестування в електронному форматі, відеоконференц-зв'язку);
- **практичної** (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами, тощо).

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів. В кінці семестру у класному журналі та «Свідоцтві досягнень» виставляються оцінки за кожную групу загальних результатів з навчальних предметів, зазначених у навчальному плані закладу та «загальна оцінка результатів навчання».

Заповнення Свідоцтва досягнень навчальних досягнень учнів

Цей документ відображає результати навчальних досягнень школярів із переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

На лицьовому боці Свідоцтва вказується назва закладу освіти, клас навчання, прізвище та ім'я школяра, рік навчання та таблиця, яка складається з двох стовпців:

1. «Характеристика навчальної діяльності». Ця графа відображає перелік наскрізних умінь школярів, визначених Держстандартом, зокрема:

- вияв інтересу до навчання;
- розуміння прочитаного;
- вміння висловлювати власну думку;
- критично та системно мислити;
- логічно обґрунтовувати власну позицію;
- діяти творчо;
- вияв ініціативи у процесі навчання;
- конструктивне керування емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими.

2. «Стан сформованості». Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти закладу освіти шляхом виставлення позначки «сформовано/формується» навпроти кожного зазначеного вміння. Вона заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з іншими вчителями-предметниками упродовж року за планом, визначеним закладом освіти.

На зворотному боці Свідоцтва заповнюється таблиця «Характеристика результатів навчання» з декількома стовпцями:

У стовпцях зазначається:

1. Навчальні предмети, визначені затвердженою освітньою програмою закладу.

2. Результат навчання за кожним навчальним предметом. Рекомендується оцінювати сформованість таких умінь та навичок школярів із навчальних предметів:

Українська мова, українська література, зарубіжна література, інтегрований курс літератур (української та зарубіжної), інтегрований мовно-літературний курс, іноземна мова, друга іноземна мова:

- сприймання усної інформації на слух/ аудіювання;
- усна взаємодія та висловлювання/ говоріння;
- сприймання письмових текстів/ читання;
- Письмово взаємодіє та висловлюється/письмо.

Математика:

- опрацювання проблемних ситуацій та створення математичних моделей;
- розв'язання математичних задач;
- критична оцінка результатів розв'язання проблемних ситуацій.

Пізнаємо природу / Довкілля / Природничі науки:

- проведення досліджень природи;
- опрацювання та використання інформації;
- усвідомлення закономірностей природи.

Технології:

- проєктування та виготовлення виробів;
- застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва;
- виявлення самозарадності у побуті / освітньому процесі.

Інформатика:

- робота з інформацією, даними, моделями;
- створення інформаційних продуктів;
- робота в цифровому середовищі;
- безпечне та відповідальне використання інформаційних технологій.

Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс):

- піклування про здоров'я;
- прийняття рішень для безпеки;

- виявлення підприємливості та етична поведінка.

Культура добросусідства:

- етичне поводження;
- критичне мислення;
- позитивне ставлення до себе та оточуючих.

Вступ до історії України та громадянської освіти:

- орієнтація в історичному часі й просторі;
- робота з інформацією історичного змісту;
- виявлення поваги до гідності людини та соціальна активність.

Інтегрований курс «Мистецтво»: Образотворче мистецтво, Музичне мистецтво/
Драматургія і театр:

- пізнання різних видів мистецтва;
- робота з текстом;
- участь у творчій діяльності.

Фізична культура:

- розвиток особистісних якостей у процесі фізичного виховання;
- володіння технікою фізичних вправ;
- здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності.

У разі виставлення загальної підсумкової оцінки за кожною групою результатів, слід використовувати окремий рядок.

3. Рівень досягнення результатів навчання за навчальний період (І семестр, II семестр, Рік). Ця графа заповнюється з урахуванням оцінок, зафіксованих у класних журналах, шляхом виставлення відповідних балів

Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу,

розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводитись у формі тестування тощо.

Фіксація результатів тематичного, семестрового, річного оцінювання, оцінювання груп результатів навчання проводиться в класному (електронному) журналі в окремих колонках без дати.

Річне оцінювання здійснюються на підставі загальних оцінок результатів (скоригованих) за I та II семестри. **Окремі види контрольних робіт не проводяться.** Річна оцінка не є обов'язково середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки враховується динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року та сформованість у нього/неї умінь застосовувати набуті знання.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Оцінки за групи результатів навчання у графі «Рік» не виставляються, оскільки вони мають бути враховані в оцінках за семестри.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню (Інструкція з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 03 червня 2008 року № 496; Порядок переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369, зі змінами).

Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями розробляються відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Орієнтовні критерії з кожного навчального предмета можуть міститися в навчальних програмах дисциплін і розміщуються на сайті закладу освіти.

Особливості виставлення оцінок в різних освітніх галузях.

Мовно-літературна освітня галузь

- Наприкінці вивчення кожної теми доцільно проводити тематичну роботу для оцінювання очікуваних результатів навчання та базових знань учнів у межах цієї теми. Оцінку за таку роботу виставляють у колонку з відповідною датою, коли її було проведено. На підставі цієї оцінки та з урахуванням поточних оцінок учнів у межах теми виставляють оцінку за тему в колонці без дати.

- Тематична робота має орієнтуватися на оцінювання результатів навчання з певних груп, тобто вчитель, пропонуючи для тематичної роботи певні завдання чи вид роботи, має орієнтуватися, які саме результати навчання він оцінює.

- Такі види робіт, як диктанти, аудіювання, читання мовчки та вголос, усні й письмові перекази та твори, діалогування, учитель проводить, зважаючи на методичну доцільність. Утім використовувати їх як контроль результатів навчання недоцільно, оскільки, скажімо, диктант дає змогу оцінити лише один чи два результати навчання за Державним стандартом.

- За підсумками семестру доцільно провести комплексну діагностичну роботу, яка дасть змогу оцінити всі 4 групи загальних результатів навчання: усна взаємодія, письмова взаємодія, робота з текстом, дослідження мовлення.

Іншомовна освіта

- Семестрове оцінювання здійснюють на основі «Контролю» груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень.

- «Контроль» може бути комплексним, тоді його проводять у формі тестування.

- Результати тематичного, семестрового оцінювання та контролю груп загальних результатів фіксують в окремій колонці без дати.

- Оцінку за семестр ставлять на основі тематичного оцінювання та оцінок «Контролю» груп загальних результатів.

- Річну оцінку виводять на основі семестрових без проведення окремої контрольної роботи.

Математична освітня галузь

- Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою).

- Оцінювання орієнтоване на групи результатів навчання, передбачених навчальною програмою.

Природнича освітня галузь

- Під час здійснення підсумкового оцінювання використовують завдання для визначення рівня досягнень за кожною групою результатів: учень досліджує природу, здійснює пошук та опрацьовує інформацію, усвідомлює закономірності природи.

Громадянська та історична освітня галузь

- Оцінювання досягнень учнів на уроках узагальнення відбувається на розсуд учителя.

- На уроках тематичного контролю оцінюють результати виконання завдань усіх присутніх учнів. Виставлені бали за такі уроки допомагають визначити динаміку пізнавальної діяльності школярів і об'єктивніше здійснити тематичні, а згодом семестрові оцінювання.

- Під час виставлення тематичної оцінки враховують усі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми.

- Учніські зошити з історії учителі можуть переглядати один раз на семестр і оцінку за ведення зошита можуть виставляти в журнал. У такому разі її прирівнюють до поточної.

- Для підсумкового оцінювання наприкінці семестру або навчального року застосовують практичні роботи, навчальні проєкти, тестові завдання, письмові роботи: написання есеїв, створення інфографіки, таблиць, діаграм, аналіз текстових та візуальних джерел.

Технологічна освітня галузь

- Оцінюванню підлягають очікувані результати навчання у формі зовнішніх та внутрішніх освітніх продуктів, які учні створюють у процесі навчальної діяльності. Зовнішні освітні продукти: самостійно знайдені і презентовані факти, сформульовані ідеї, гіпотези, закономірності, створені вироби, послуги, результати практичних робіт, проєктів. Внутрішні освітні продукти: особисті якості й здібності, знання, уміння, опановані способи діяльності, індивідуальний рівень сформованості ключових і предметної проєктно-технологічної компетентностей.

Інформатична освітня галузь

- Наприкінці року оцінюють кожну групу результатів навчання, визначену в Державному стандарті базової середньої освіти за чотирма рівнями: високий, достатній, середній, початковий.
- Тематичне оцінювання з предмета здійснюють регулярно за рахунок поділу тем на підтеми.

Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь

- Поточне та підсумкове оцінювання здійснюють шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування, планування та виконання експериментальних досліджень, реалізації дослідницьких проєктів, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, схемами, тестування в електронному форматі.
- Для проведення підсумкового оцінювання можна орієнтуватися на інструменти оцінювання, запропоновані авторами обраних закладом освіти модельних навчальних програм.

Мистецька освітня галузь

- Оцінювання результатів навчання в мистецькій освітній галузі визначено за критеріями: пізнання та аналіз, інтерпретація творів мистецтва; практична мистецька діяльність; емоційне ставлення до мистецтва, показники яких узгоджено з результатами навчання Державного стандарту базової середньої освіти.
- Результати підсумкового оцінювання кожного учня мають бути інтегровані з урахуванням усіх видів діяльності на уроках з усіх видів мистецтва — пізнання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, практична діяльність у галузі мистецтва, виявлення естетичного ставлення (емоційного, оцінного, критичного), види комунікації через мистецтво.
- У разі викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» двома вчителями і відмінності рівнів очікуваних результатів навчання зі складових інтегрованого курсу, під час підсумкового оцінювання обидва вчителі враховують динаміку

особистих навчальних досягнень учня з різних видів мистецтва та узгоджено встановлюють підсумковий рівень досягнень очікуваних результатів навчання на користь дитини.

- Загальну підсумкову оцінку з інтегрованого курсу, узгоджену між двома педагогами, виставляють на кожній із двох відповідних сторінок журналу.

Фізична культура

- Тематичне оцінювання здійснюють на підставі поточного оцінювання освітньої діяльності учня за певний період, як правило навчальну чверть чи триместр.

- Семестрове оцінювання здійснюють за підсумками контролю загальних результатів навчання.

- Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку.

- Поточне оцінювання динаміки результатів тестування функціонального стану та фізичного розвитку, на розсуд учителя, здійснюють декілька разів протягом навчального року.

Оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами орієнтоване на учня й передбачає вимірювання його індивідуального прогресу.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучаються ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

Здобувачів освіти, їхніх батьків, інших законних представників (одного з них), **які навчаються за індивідуальною формою навчання з порядком і періодичністю оцінювання** ознайомлює керівник закладу освіти.

При навчанні у дистанційному та змішаному режимах, індивідуальній формі навчання оцінювання, зокрема підсумкове (тематичне, семестрове, річне) результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися за потреби з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

Оцінювання результатів навчання учнів, **які одночасно здобувають освіту в закладах освіти країни перебування та України**, із тих предметів, які вивчаються в закордонній школі і відповідають предметам української типової освітньої програми, здійснювати на підставі результатів, отриманих у закордонній школі. Переведення оцінок, отриманих у закордонній школі у 12-бальну систему у межах автономії заклад освіти здійснює самостійно. Предмети, які діти не вивчали в школі країни перебування (українська, мова, українська література, вступ до історії України та громадянської освіти, історія України), оцінюють вчителі з українського закладу освіти з використанням технологій дистанційного навчання.

За потреби, річне оцінювання може бути проведено перед початком навчального року, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

СХВАЛЕНО

Протокол засідання

педагогічної ради

01.09.2022 № 1

Додаток 1

до освітньої програми для 5-6 кл.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
Березнегуватської гімназії №2
Березнегуватської селищної ради Миколаївської області
НА 2023/2024 НАВЧАЛЬНИЙ РІК
ДЛЯ 5 -6 КЛАСІВ (адаптаційний цикл 5-6 класи)
З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ (таблиця №3 до наказу МОН України від 19.02.21. №235 «Про
затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів ЗЗСО»)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		5 клас	6 клас
Інваріативний складник			
Мовно- літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3
	Іноземна мова (польська/німецька)	-	-
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1

	Культура добросусідства	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Історія України Всесвітня історія	-	1 1
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури + фізкультура)		26+ 3	29+3
Драматургія і театр		+ 2	+2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		28	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31	34

Додаток 2
до освітньої програми для 5-6 класів

**ПЕРЕЛІК МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, ЯКІ
ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
на адаптаційному циклі (5-6 класи)
у 2023/2024 навчальному році**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		Затверджено
	назва	автор(и)	
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
	Модельна програми з української літератури для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти	Яценко Т.О., Качан Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795

	<u>Навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти</u>	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	<u>Моделна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи»</u>	Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Математична	<u>Моделна навчальна програма «Математика 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти</u>	Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.)	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Природнича	<u>Моделна навчальна програма «Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти</u>	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Громадянська та історична освіта	<u>Моделна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти</u>	Пометун О.І., Ремех Т.О., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В.)	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795

Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Шиян О.І., Дяків В.Г., Волощенко О.В., Козак О.П., Овчарук О.В., Седоченко А.Б., Сорока І.З., Страшко С.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Культура добросусідства. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Маргарита Араджионі, Козорог О. Г., Лебідь Н. К., Потапова! В. І., Унгурян І. К.).	
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Інформаційна	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н. В., Барна О. В.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Кондратова Л.Г., Федун С.І., Чорний О.І.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребриня А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795

	<u>Модельна навчальна програма «Драматургія і театр. 5-6 класи»(міжгалузовий інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти</u>	Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
--	---	---	----------------------------------

Додаток 3
до освітньої програми для 5-6 класів

**Перелік наскрізних умінь,
визначених Державним стандартом базової середньої освіти**

№ з/п	Характеристика навчальної діяльності
1.	виявляє інтерес до навчання
2.	виявляє розуміння прочитаного
3.	висловлює власну думку
4.	критично та системно мислить
5.	логічно обґрунтовує власну позицію
6.	діє творчо
7.	виявляє ініціативу в процесі навчання
8.	конструктивно керує емоціями
9.	оцінює ризики
10.	самостійно приймає рішення
11.	розв'язує проблеми
12.	співпрацює з іншими

Перелік груп загальних результатів, які підлягають оцінюванню

Навчальний предмет/ інтегрований курс	Результати навчання
Українська мова	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання
	Усно взаємодіє та висловлюється/Говоріння
	Сприймає письмові тексти /Читання
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо
Українська література	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання
	Усно взаємодіє та висловлюється/Говоріння
	Сприймає письмові тексти /Читання
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо
Зарубіжна література	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння
	Сприймає письмові тексти /Читання
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо
Іноземна мова (англійська)	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання
	Усно взаємодіє та висловлюється/Говоріння
	Сприймає письмові тексти /Читання
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо
Математика	Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі
	Розв'язує математичні задачі
	Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій
Пізнаємо природу	Проводить дослідження природи
	Опрацьовує та використовує інформацію
	Усвідомлює закономірності природи
Географія	Проводить дослідження природи
	Опрацьовує та використовує інформацію
	Усвідомлює закономірності природи
Вступ до історії України та громадянської освіти	Орієнтується в історичному часі й просторі
	Працює з інформацією історичного змісту
	Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність
Історія України. Всесвітня історія	Орієнтується в історичному часі й просторі
	Працює з інформацією історичного змісту
	Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність
Технології	Проектує та виготовляє вироби
	Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва

	Виявляє самозарадність у побуті / освітньому процесі
Інформатика	Працює з інформацією, даними, моделями
	Створює інформаційні продукти
	Працює в цифровому середовищі
	Безпечно та відповідально використовує інформаційні технології
Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс)	Піклується про здоров'я
	Приймає рішення для безпеки
	Виявляє підприємливість і поводить етично
Етика/Курси морального спрямування	Поводиться етично
	Мислить критично
	Позитивно ставиться до себе та оточуючих
Мистецтво	Пізнає, аналізує та інтерпретує твори мистецтва
	Здійснює практичну мистецьку діяльність
	Виявляє естетичне ставлення: емоційне, оцінне, критичне
Фізична культура	Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання
	Володіє технікою фізичних вправ
	Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність

Додаток4
до освітньої програми для 5-6 класів

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній

		папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає

16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогодення заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення

29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____?

		Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про...

		Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

Додаток 5
до освітньої програми для 5-6 класів

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук;	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює

		ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням

				ІКТ (за умови доступності)
Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкован ним керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкован ним керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення

<i>Рефлексія власної навчально-пізна вальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкован им керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізна вальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкован им керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізна вальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	--	--	--